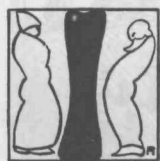

KOMPOLJSKI:

Kako sem spoznal svojega brata.

(Konec.)

n potem, ko ste ga iztirali iz domovine, zakaj nisi potem pohitel na svoj dom?»

»Eh, saj znaš, kako je bilo takrat,« je zavzdihnil moj novi znanec. »Kakor je bilo pri vas v Sloveniji, prav tako je bilo na Hrvaškem. Takrat je po tolikih letih neizmernega trpljenja mislil vsakdo le na svoj dom, na majko, očeta, na brate in sestre, na ženo in deco. Le na domovino ni mislil nihče. In tako je naša vojska hitela po osvoboditvi Srbije na Hrvaško v Zagreb, iz Zagreba v Ljubljano, iz Ljubljane v Maribor in naposled še na Koroško. Treba je bilo našo zemljo najprej osvoboditi in potem šele misliti na svoj ožji dom. Le če je hiša popolnoma varna, potem se šele dobro počutim v svoji sobici. Na to jih je malo mislilo izmed vas. Mislili pa smo mi, vaši bratje. Zato se ne vrnemo domov prej, dokler ni vsa naša domovina svobodna.«

Razgrela ga je. Upadla in zagorela lica so se mu malce pordečila. Iz oči pa mu je gorela ljubezen do nove domovine in novih bratov.

Jaz pa sem molčal na te besede preprostega srbskega seljaka vojaka. In sram me je bilo v dno duše. Tega, kar je tako lahko umel ta človek, ki ne pozna črke ne številke, mi nismo umeli, čeprav se ponašamo s svojo izobrazbo. Koliko naših mož bi bilo zapustilo svoje domove in svojce po prestani petletni vojni in bi šlo reševati in braniti svojo širšo domovino prostovoljno v — Srbijo?

Tudi on je molčal, vlak pa je sopihal naprej. Proti Vuhredu se svet zopet odpre, Kozjak se odmakne nekoliko proti severu, Drava se širi in prične se gornja Dravska dolina, ki je lepota sama zase. Kolikorkrat sem zrl te kraje, vsakokrat sem se jim čudil. Po rodovitni

dolinici se vali mogočna Drava, med poljem travniki in gozdiči. S hribčkov te prijazno pozdravljajo: Sv. Jurij na Remšniku, Sv. Janez, Sv. Trije kralji, Sv. Primož in pa Pernice. Marenberg se skriva ob znožju Radla. Menda ga je le malce sram, ker so zagrešili nad našim narodom v teh krajih toliko krivic. Nasproti Vuzenici se šopiri bahaška Muta, ki ima najlepšo lego v vsej dolini. Ima pa tudi velike fužine. Do prevrata je bila Muta znana po slovenski šoli sv. Cirila in Metoda, ki je bila nasprotnikom hud-trn v peti.

Kadarkoli gledaš iz mimo sopihajočega vlaka te kraje, vselej se ti zadovoljno pasejo oči na tej lepoti.

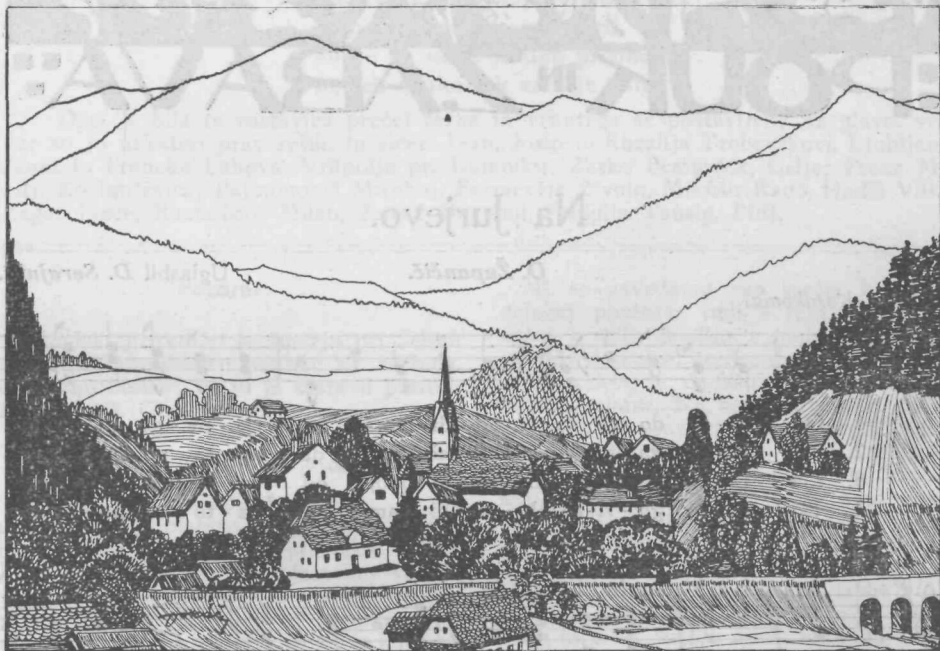
Muta.

Moj znanec srbski seljak vojak je zrl skozi okno ter se čudil in čudil. Vpraševal me je po imenih tega in onega kraja. Ponovno me je vprašal, če je res vse to naše, ker nikakor ni mogel verjeti, da je vse to resnica. Popoldansko zimsko solnce je zlatilo te hribčke, posejane s cerkvicami in domovi, ki se ljubko smehljajo izza drevja v dolinico. Rjave in zelene lehe vzbočenih njiv obkrožujejo smrekovi gozdički in gledajo na popotnika na ravnici, med tem ko se po jarkih in globelih še svetlika sneg.

Prav nič se torej nisem čudil svojemu novemu prijatelju, da je zapičil pogled v to lepoto, da so se mu širile prsi in mu je žarelo lice. Dokaj časa je strmel molče na ves ta prirodni kras, potem pa se je

obrnil proti meni, rekoč: »Ej, brate, lepa je naša domovina, lepa! Hyala Bogu, da je sedaj svobodna ta zemlja. In vse to je naše; naše i ... vaše! Mi Srbi ne trebamo zemlje. Imamo je dosti. A vendar smo srečni, da je vse to vaše in naše; kar je naše je vaše in kar je vaše je naše. Saj smo si Slovenci, Srbi in Hrvati rodni bratje. Li ne kažem prav?«

Strmel sem nad preprostim in vendar tako globokim umevanjem ljubezni do domovine in pravega bratstva. V kotičku svoje duše pa sem začutil, da mi ja ta moj sopotnik in znanec ne samo prijatelj, ampak pravi — brat.

Vuzenica; v ozadju Vel. Kepa (1642 m), najvišji vrh Pohorja. Pogled z Mute.

Vlak je zahreščal in se ustavil. Izprevodnik je zaklical ime postaje: »Vuzenica.« Moral sem izstopiti, ker sem bil na cilju. S pravkar najdenim bratom sva si stisnila roki in se ločila. Jaz sem hitel domov, on se je pa peljal k svoji četi na Koroško branit in osvobojevat našo skupno domovino.

Letos je pet let od tega. Često mi pride na misel tista vožnja iz Maribora. Seveda se nisva videla s tem bratom nič več v teh letih in se tudi ne bova pozneje. A še danes — po petih letih — ga imam živo pred očmi, še danes mi je toplo v duši, kadar se ga spomnim in še danes mi zvene v ušesih njegove besede: »Kar je naše, je vaše; in kar je vaše, je naše. Saj smo si bratje!«